

El verd és l'excepció

Malgrat l'existència de jardins singulars, les principals ciutats dels Països Catalans pateixen una mancança de zones verdes que, ara per ara, té una difícil solució.

Si bé la llei reconeix el dret de tots els ciutadans a disposar de zones verdes, en la majoria de les nostres ciutats passejar per un jardí és encara tot un luxe. La tradicional falta de planificació a l'hora de realitzar els plans urbanístics ha provocat una mancança gairebé sistemàtica de zones d'esplai.

La Llei del Sòl especifica en l'article 12-B que cada habitant té dret a disposar de cinc metres quadrats de jardí al seu municipi, i més tard indica que, en tots els plans parcials d'ordenació urbana, l'espai reservat per a zona verda i usos esportius no serà mai menor del 10%. Si els ajuntaments hagueren de respondre amb sancions l' incompliment d'aquesta normativa, molt poquets quedarien lliures i alguns casos, com ara Ciutat de Palma o València, que no arriben als dos metres quadrats de jardí per habitant, serien dignes de presó major.

VALÈNCIA, JARDÍ DE FLORS

Per a Aurelio Tortajada, director del servei de jardineria i paisatge de l'Ajuntament de València, les causes d'aquest desgavell són ben clares: "Els millors jardins que ara tenim eren antigament privats i el creixement de la ciutat no s'ha parat a pensar en els espais verds. A Nova York deixaren un immens quadrat de bosc i ara tenen el Central Park però ací no s'ha fet mai res de semblant. Ara

només podem fer jardins als barris nous o aprofitant les bosses d'horta o de terrenys requalificats". Precisament, la presència de l'horta ha servit per a mitigar a València aquesta mancança d'espai més o menys natural i un cas semblant s'esdevé a Perpinyà, que disposa de 3.600 hectarees de vinyals dins del terme municipal.

Tots els tòpics de la València florida cauen en llançar una ullada als carrers i a les dades estadístiques. Les limitacions de pressupost i l'alt cost de manteniment fan que el Cap i Casal no siga precisament un exemple de l'art de la jardineria. Aurelio Tortajada assenyala la importància d'acurar molt les zones existents, "perquè, malgrat que les petites illes verdes, o els arbres de les voreres, no se solen considerar com a jardí, la seua influència en la vida quotidiana dels ciutadans és molt important. A nosaltres ens ix molt més cara de mantenir una línia de gespa que separa els dos carrils d'una gran avinguda, que el mateix espai dins un jardí, però considerem que paga la pena".

Les despeses de manteniment estan directament relacionades amb les espècies emprades i pràcticament tots els responsables de les àrees de jardineria coincideixen a indicar que cal substituir les plantes que tradicionalment es planten per espècies autòctones. Per a Antoni Falcón, director de parcs i jardins de l'Ajuntament de Barcelona, "les espècies autòcto-

Metres quadrats de jardins per habitant

Barcelona	3,6	Praga	11
Ciutat de Mallorca	1,4	Sevilla	1,69
Londres	9,3	Tarragona	7,75
Madrid	7,7	València	1,8
Nova York	10	Varsòvia	1,3
Perpinyà	6,5	Saragossa	6

nes són les més indicades per als medis agressius com les ciutats. Això implica en molts casos treballar més. Per exemple, en el cas de la gespa, que no s'aclimata bé al nostre ambient, cal buscar gespes indígenes, que també n'hi ha, i fer una bona barreja".

Barcelona també és molt deficitària en zones verdes, però com diu Antoni Falcón, "tenim 116.000 arbres de carrer, més que qualsevol altra ciutat d'Europa. Nosaltres apostem més per la qualitat que per la quantitat, volem que els jardins que tenim estiguin en perfectes condicions".

LA MURALLA VERDA

A les ciutats més petites, la problemàtica és menor perquè el desenvolupament ha estat menys agressiu i per a les noves planificacions l'aplicació de la llei del sòl és una realitat d'obligatori compliment. És el cas de Tarragona que, sobre el paper, apareix com una de les ciutats més verdes dels Països Catalans.

El gran projecte per al futur enjardinament de la ciutat és l'anomenat *mur verd*. La funció d'aquest mur, que tindrà 382.000 metres quadrats, serà la d'aïllar els barris de ponent del complex petroquímic. La barrera ecològica actuarà de pulmó que reduirà la contaminació atmosfèrica que produeixen les empreses. Els terrenys seran cedits per les diferents empreses petroquímiques i la inversió que l'ajuntament ha disposat per a comprar arbres és de 25 milions de pessetes. D'aquesta manera, Tarragona guanyarà noves zones verdes i la seua mitjana s'acostarà als 8 metres quadrats per habitant.

Malgrat que el panorama general és bastant desolador, als Països Catalans també hi ha jardins i arbres ben singulars que, en certa mesura, serveixen per a aprovar l'expedient. Tots coneixem el Parc Güell a Barcelona o els romàntics jardins de Monfort a València, però, preguntats per les seues preferències, els responsables de les dues ciutats es van oblidar dels tòpics. Per a Aurelio Tortajada, "sense dubte els Vivers són els meu jardí favorit. En principi eren neoclàssics, però com gairebé tot a València, ara són una barreja d'estils molt diferents. De tota manera, supose que en la meua elecció influeixen els records d'infantesa, perquè ¿a qui no l'han dut els seus pares a jugar als vivers?". Antoni Falcón, per la seua banda, es quedaria amb la plaça de Francesc Macià, "perquè és un espai molt ben resolt. Com les espècies han anat creixent, ara l'impacte natural sobre el paisatge urbà és molt gran. També hi ha trossos del jardí dels cactus que m'agraden molt per la seua singularitat, normalment em quedo més amb fragments de jardins que tenen alguna cosa especial que amb tota la zona, i preferesc els jardins petits, com ara el de Santa Eulàlia d'Encizu".

La política per al desenvolupament futur està sotmesa a una integració decidida de la zona verda com a element urbanístic de primera necessitat; però, mentre arriba l'hora de l'aplicació de la llei del sòl, que cap ciutat catalana aconsegueix, ja és massa tard per als habitants del centre de les nostres urbs. Passejar per un jardí continuarà sent només una activitat *de diumenge*.

Jordi Sebastià

